

378:[377:334,55](082)

CP79

**ФОРМУВАННЯ
ПРОФЕСІЙНО МОБІЛЬНОГО ФАХІВЦЯ:
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ВИМІР**

**МАТЕРІАЛИ
III ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

м. Кривий Ріг, 23–24 квітня 2015 р.

педагогічних та робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів», з особливою виразністю виступила необхідність залучення в роботу на виробництві молоді, яка має достатньо високу загальноосвітню і політехнічну підготовку. З цієї метою ЗНЗ повинні не тільки забезпечити відповідний рівень знань учнів, але й виховати у них правильне ставлення до роботи, зокрема до фізичної праці. Підсилення в ЗНЗ технологічного навчання має створити необхідні умови для виконання означених завдань. Цей аспект навчальної та виховної діяльності навчального закладу відіграє, на нашу думку, найважливішу роль у формуванні відповідних мотивацій та інтересів.

Значний вплив на вибір школярами майбутньої професії має надавати те суспільне значення, яке в даний час надається залученню учнів до трудової діяльності відразу після закінчення школи, і особливому значенню професій, пов'язаних з виробництвом. Воно повинно сприяти підвищенню інтересу учнів до виробничих професій, вихованню готовності практичної трудової діяльності; вибору фаху, який повинен бути заснований на знаннях змісту професійної діяльності.

Нами проводяться дослідження на яких підставах і яку професію вибирають учні, вивчалися також дані про їх особисті позакласні інтереси, основні аспекти навчальних дисциплін, що найбільше їх цікавлять тощо. Отримані результати показують, що у ЗНЗ, переважно у старших школярів, виникає своєрідний інтерес, який відрізняється за своїм характером від інших їхніх інтересів і він може розцінюватися як початкове формування професійних інтересів. На нашу думку, ширше та глибше пізнання професії, її специфіки та особливостей може підсилити систематизована, неперервно поновлювана відео та текстова інформація по професіях, яка може розташовуватися на спеціальному науковому ресурсі, можливо, на Науковому порталі Інституту ПТО НАПН України. Вбачається, що така інформація має знайти своє місце, як окремих динамічний модуль,

в Контент-бібліотеці електронних підручників. Впровадження електронної інформаційної підтримки науковцями України дозволить ЗНЗ розширити бачення учнів спектру сучасних професій, визначити значення професії для країни та здійснити позитивний вплив на плани старшокласників щодо своєї майбутньої трудової діяльності, на характер їхнього вибору професії. У свою чергу, ЗНЗ не повинні залишатися осторонь розроблення таких модулів – вони мають брати найактивнішу участь в їх наповнюванні, коригуючи спільну діяльність відповідно до появи нових професій, змін особливостей тих, які є на ринку праці та потреб сучасної молоді.

Література

1. Організаційно-правові питання професійного навчання робітників [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.com/1514020558273/pravo/organizatsiyno-pravovi_pitannya_profesijnogo_navchannya_robitnikiv
2. Гуралюк А. Г. Прототип контент-бібліотеки для системи ПТО / А. Г. Гуралюк // Тези звіт. наук.-практ. конф. ["Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання"], (м. Київ, 29 березн. 2012 р.) / Ін-т проф.-техн. освіти НАПН України/ за заг ред. В. О. Радкевич. – К.: ПІТО НАПН України, 2012. – Т. 1. – С. 143 – 146.

Катерина Потопа, Галина Богатирьова

ВПЛИВ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ НА ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ МОБІЛЬНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ

Boghatirova.Galina@gmail.com

Реалії українського соціуму свідчать про кардинальні трансформаційні зміни у всіх сферах суспільства, суть яких полягає в активному зростанні ролі професійних управлінських рішень. Особливу актуальність це питання має для вищої школи, адже

саме там формується майбутнє нації, готуються фахівці, які повинні бути надзвичайно мобільними на сучасному ринку праці.

Проблемі якості освіти, впливу внутрішніх та зовнішніх чинників на якість підготовки фахівців та їх мобільність приділили увагу вчені: І. Булах, К. Левківський, О. Новиков, М. Поташник; підвищення ефективності навчального процесу у ВНЗ за рахунок його поєднання з науковою діяльністю та використання різних механізмів впливу досліджували: В. Буряк, О. Дахін, В. Сериков, Ю. Татур та ін.

В той же час залишається актуальною проблема впливу управлінських рішень викладача вищої школи на формування професійної мобільності майбутніх фахівців. Ще далеко не визначені складові готовності викладача вищої школи до здійснення управлінської ролі та сприятливі умови реалізації інноваційних управлінських рішень щодо поліпшення якості підготовки майбутніх фахівців.

Проблема поліпшення якості освіти сучасної вищої школи не може бути вирішена без створення освітнього соціокультурного простору, який формується як багатовимірний процес і характеризується високою концентрацією та інтенсивністю інноваційних засад, що, у свою чергу, актуалізує проблему управління якістю освіти. Ми виходили з положення про те, що якість освіти (за Г. Полянською) «визначається характером управлінської діяльності, її орієнтованістю на результат» [4, с. 46]. На нашу думку, успішність управління освітянськими процесами як інноваційного менеджменту потребує системного підходу до даного виду діяльності, визначення та обґрунтування ефективності моделей його реалізації.

Слушною є думка В. Барінова та Л. Макарова, які під управлінням розуміють вплив на об'єкт з метою переведення його з одного стану в інший [1]. Важливим є врахування типу управлінської взаємодії, яка існує між її суб'єктами (у нашому випадку між викладачем і студентом). При цьому, як зауважує О. Віханський, «один з них перебуває в позиції суб'єкта управління, а інший - у позиції об'єкта». На думку вченого, в реалізації такої взаємодії важливим є спрямування суб'єктом взаємодії управління об'єкту необхідної інформації щодо сфери управлінського впливу та можливостей його адаптації на сучасному ринку праці [2, с. 25].

Необхідно зазначити, що всі вчені акцентують увагу на створенні сприятливих умов, які позитивно впливатимуть на якість освітнього процесу й дадуть змогу підготувати висококваліфікованого фахівця, мобільного й здатного вирішувати складні професійні завдання. Важливим при цьому є готовність учасників освітянської взаємодії до накопичення інформації щодо якості освіти, варіювання поінформованості учасників, її ефективної реалізації й визначенням умов її покращення шляхом оволодіння механізмом прийняття управлінських рішень. До таких умов можна віднести: системний підхід до процесу навчання як до комплексу ефективних моделей його реалізації на основі чіткого визначення сфери управлінського впливу; максимального використання особистісного впливу викладача як управлінця на суб'єктів управління й досягнення якісного іншого стану в процесі взаємодії; логічного зв'язку між управлінськими діями.

Управлінське рішення у даному контексті виступає як результат вибору суб'єктом управління способу дій, спрямованих на вирішення поставленого завдання в існуючій чи спроектованій професійній ситуації. Об'єктивний зріз навчальних досягнень студентів дозволяє стверджувати, що ефективне управлінське рішення в умовах активної міжособистісної взаємодії буде наслідком логічних, інтелектуальних, інтуїтивних закономірностей розвитку мислення суб'єкта управління і передумовою успішної освітньої діяльності. Пошук способів дій вимагає також виявлення чинників, які впливають на якість навчання, інтенсивну переробку інформації щодо вибору виду управлінської діяльності.

Без оволодіння викладачем вищої школи специфічними особливостями управлінської діяльності, без ефективних управлінських рішень у процесі підготовки спеціалістів будь-якого профілю неможливе вирішення питання майбутньої професійної мобільності фахівців. На цей процес позитивно впливатиме особистість викладача, здатного до створення керованих умов функціонування соціокультурного середовища, аналітичного вироблення ефективних рішень щодо його удосконалення; накопичення й переробка інформації щодо вибору виду управлінь якої діяльності. Всі ці фактори будуть впливати не лише на якість взаємодії суб'єктів освітньої діяльності у ВНЗ, а й стимулюватимуть готовність студентів до усвідомлення багатомірності майбутньої професійної діяльності.

Література

1. Баринов В.А. Основы менеджмента: [учеб. пособ.] / В.А. Баринов, Л.В. Макаров. – М.: РИОР, 2006. – 64 с.
2. Виханский О.С. Менеджмент: [ученик] / О.С. Виханский, А.И. Наумов. – М.: Экономист, 2003. – 528 с.
3. Калініна Л. Специфіка інформаційного управління закладами освіти / Л. Калініна // Освіта і управління. – 2003. – Т.6. – 4.3. – С. 47.
4. Полянская Г.М. Системное управление качеством образования учащихся в современной школе : дис.. канд. пед. наук : 13.00.01 / Г.М. Полянская. – Саратов, 2007. – 144 с.
5. Рузаев Е.Н. Менеджмент качества образовательных услуг и менеджмент качества знаний в высшей школе / Е.Н. Рузаев // Университетское управление: практика и анализ. – 2004. – № 1. – С. 56 – 60.
6. Сериков В.В. Образование и личность: теория и практика проектирования педагогических систем / Сериков В.В. – М.: Логос, 1999. – 272 с.

Марина Росток

КОНКУРСИ ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ЯК ПЕРЕДУМОВА КАР'ЄРНОГО ЗРОСТАННЯ ПРОФЕСІЙНО КОМПЕТЕНТНОГО МОБІЛЬНОГО МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ

marinarostoka@yandex.ru

Конкурси, у порівнянні з іншими формами позакласної та позаурочної роботи, більш ефективно сприяють формуванню досвіду творчої діяльності учнів.

Конкурси передумовляють майбутнє кваліфікаційне зростання фахівців, тобто означають перспективи професійної кар'єри майбутніх кваліфікованих робітників.

Завдання будь-якого професійно-технічного навчального закладу (ПТНЗ) не тільки підготувати робітника відповідно до вимог Державних освітніх стандартів, але й розвинути його творчий потенціал. Участь у спільних заходах підвищує власну значущість учнів, зростає їх інтерес до професії, бажання оволодіти нею на більш високому рівні, вони стають більш комунікабельним, мобільними і легше адаптуються в незнайомій обстановці. Підсумки конкурсу підводяться на заключному заході. Учні – учасники і переможці по номінаціям нагороджуються заохочувальними призами та грамотами.

Конкурс професійної майстерності – один з головних заходів формування професійної компетентності майбутніх фахівців, професійно мобільних конкурентоздатних на сучасному ринку праці.

Проведення конкурсу профмайстерності – це захоплююча форма змагання серед учнів та педагогів. Вони вчать професійній майстерності, виховують гордість за свою професію, долучають до секретів професії, скорочують шлях учнів до високої професійної діяльності і є ефективною перевіркою сформованості знань, умінь і навичок учнів.

Концепція модернізації освіти в Україні визначила мету професійної освіти, яка полягає в підготовці кваліфікованого, компетентного, відповідального працівника, готового до професійного самовдосконалення, здатного до ефективної роботи.